

Špeciálna pedagogika – tézy na ŠZS (RŠ)

PhDr. Peter Pavlis, CSc.

1. Vymedzenie pojmu špeciálna pedagogika a určenie jej predmetu.
2. Miesto špeciálnej pedagogiky v sústave vied, hraničné odbory a pomocné vedy.
3. Systém špeciálnej pedagogiky.
4. Vedecký jazyk špeciálnej pedagogiky.
5. Norma a normalita v špeciálnej pedagogike.
6. Vývin, vývinové anomálie.
7. Socializácia osôb s postihnutím a narušením.
8. Edukácia v integrovaných, inkluzívnych a relatívne segregovaných podmienkach.
9. Vznik a vývoj špeciálnej pedagogiky ako vednej oblasti.
10. Metodológia špeciálnej pedagogiky, výskumné metódy.
11. Komplexná rehabilitácia osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
12. Špeciálno-pedagogické poradenstvo a diagnostika.
13. Diferenciácia osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
14. Zmena paradigmy špeciálnej pedagogiky a možnosti edukácie detí a mládeže so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
15. Sústava špeciálnych škôl a zariadení a príslušná legislatíva.
16. Špecifiká edukačného procesu v integrovanej a relatívne segregovanej forme edukácie.
17. Teória komunikácie osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
18. Porovnávací špeciálna pedagogika.
19. Špeciálna pedeutológia.
20. Základy pedagogiky mentálne postihnutých.
21. Základy pedagogiky zrakovo postihnutých.
22. Základy pedagogiky sluchovo postihnutých.
23. Základy pedagogiky telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených.
24. Základy pedagogiky osôb s narušenou komunikačnou schopnosťou.
25. Základy pedagogiky psychosociálne narušených.
26. Základy pedagogiky viacnásobne postihnutých
27. Základy pedagogiky detí s poruchami učenia.
28. Základy pedagogiky detí s poruchami správania.
29. Základy pedagogiky nadaných.

Povinná literatúra:

- Vašek, Š.: Základy špeciálnej pedagogiky, Sapiaientia, Bratislava, 5.doplnené vydanie 2011, ISBN 978-80-89229-21-5
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika – terminologický a výkladový slovník, SPN, Bratislava 1994, ISBN 80-08-01217-X

Odporúčaná literatúra:

- Fischer, S., Škoda, J.: Speciální pedagogika, TRITON, Praha/Kroměříž, 2008
- Harčariková, T.: Základy pedagogiky jednotlivcov so špecifickými poruchami učenia, IRIS, Bratislava, 2010 ISBN 978-80-89238-31-6
- Harčariková, T.: Pedagogika telesne postihnutých, chorých a zdravotne oslabených – teoretické základy, IRIS, Bratislava, 2011 ISBN 978-80-89238-59-0
- Kastelová, A.: Diagnostika v špeciálnej pedagogike, Sapiaientia, Bratislava, 2012 ISBN 978-80-89229-24-6
- Kolektív autorov (vedúca kolektívu: Mgr. Harčariková Terézia, PhD.) : Pamätnica 1967-2007, 40 rokov denného vysokoškolského štúdia špeciálnej pedagogiky na UK v Bratislave, UK, Pdf UK, KŠP, vo vyd. MABAG spol.s r.o., Bratislava, 2007
- Lopúchová, J.: Základy pedagogiky zrakovo postihnutých, IRIS, Bratislava, 2011 ISBN 978-80-89238-61-3
- Ludíková, L. a kol.: Kombinované vady, UP Olomouc, 2005
- Németh, O.: Slabozrakosť ako pedagogický problém, Sapiaientia, Bratislava 1999
- Pipeková, J. a kol.: Kapitoly ze speciální pedagogiky, Paido, Brno, 2. vyd. 2006
- Renotierová, M., Ludíková, L.: Speciální pedagogika, Olomouc, PedF UP, 2004
- Vančová, A.: Pedagogika viacnásobne postihnutých, Sapiaientia, Bratislava 2002
- Vančová, A.: Základy pedagogiky mentálne postihnutých, Sapiaientia, Bratislava 2005 ISBN 80-968797-6-6
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika pre 2.ročník SOŠ, SPN, Bratislava 2000
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika pre 3.ročník SOŠ, SPN, Bratislava 2001
- Vašek, Š. a kol.: Špeciálna pedagogika pre 4.ročník SOŠ, SPN, Bratislava 2003
- Vítková, M.: Integrativní speciální pedagogika, Brno, Paido, 2004
- Aktuálne právne a pedagogické normy.
- Periodiká: Efeta, Speciální pedagogika
- Zborník: Paedagogica specialis

Upravené : máj, 2012

Pedagogika psychosociálne narušených

Dr. Hozlárová Ľubica

1. Definícia, ciele, úlohy a význam PPSN
2. Vymenujte výchovné zariadenia pre deti a mládež s poruchami správania
3. Charakterizujte diagnostické centrum pre deti a mládež s poruchami správania
4. Charakterizujte liečebno-výchovné sanatórium pre deti a mládež s poruchami správania
5. Charakterizujte detské reedukačné domovy
6. Príčiny negatívneho správania detí všeobecne
7. Teórie o príčinách negatívneho správania
8. Vymenujte ,ktoré výchovné aspekty sú dôležité pri výchovnej starostlivosti
9. Charakterizujte výchovu vôle a sebaovládania u detí a mládeže
10. Charakterizujte výchovu citovú, optimizmus a lásku vo výchove
11. Najčastejšie výchovné problémy v období detstva, dospelovania a adolescencie
12. Chyby vo výchove
13. Prístup k dospievajúcej mládeži a výchova
14. Práca s pohlavne zneužívanými deťmi
15. Zneužívanie drog
16. Drogová závislosť u mladistvých a odsúdených
17. Výchova a vzdelávanie rómskeho dieťaťa
18. História Rómov ,rómske etnikum a rómske osady
19. Vzdelávanie Rómov z pohľadu Rómov
20. Vymenujte ktoré terapie sa využívajú v pedagogickej práci so psychosociálne narušenými deťmi a mládežou
21. Charakterizujte psychoterapiu so psychosociálne narušenými
22. Charakterizujte dramatizáciu a dramatoterapiu so psychosociálne narušenými
23. Charakterizujte muzikoterapiu a muzikomaľbu, pri práci so psychosociálne narušenými
24. Charakterizujte osobné a profesionálne vlastnosti pedagóga pre prácu so psychosociálne narušenými
25. Charakterizujte obsah a charakter činnosti pedagóga pri práci so psychosociálne narušenými
26. Charakterizujte spoločenské podmienky výchovy v rámci prevencie porúch správania
27. Charakterizujte význam rodiny a rodinnej výchovy v rámci prevencie porúch správania
28. Vymenujte a stručne charakterizujte nesprávne formy rodinnej výchovy
29. Charakterizujte úlohu rodičov vo výchove dieťaťa v rámci prevencie porúch správania
30. Dieťa s hyperkynetickým syndrómom vo výchove a vzdelávaní
31. Integrácia psychosociálne narušených detí

Literatúra:

1. Chaloupka – Vocilka – Moucha: Etopedie, SPN Praha
2. Švancar – Burianova: Speciálně – pedagogické problémy ústavné a ochranné výchovy, SPN Praha
3. Spousta: Speciálně pedagogická diagnostika etopedická, SPN Praha
4. Bakošová: Sociálna pedagogika – vybrané problémy, UK Bratislava
5. Štípek Jaroslav: Sociální příčiny porúch obtížne vychovatelné mládeže, SPN Praha
6. Vašek Štefan a kolektív: Speciálna pedagogika – Terminologický a výkladový slovník, SPN Bratislava
7. Vašek Štefan: Speciálna pedagogická diagnostika a prognostika, SPN Bratislava
8. Edelsberger Ludvík, Kábele František: Speciální pedagogika pro učitele 1 stupně základní školy
9. Sovák Miloš: Nárys speciální pedagogiky, SNP Praha
10. Majzlanová : Poruchy správania detí predškolského veku
11. Stankowski Adam: Nástin problematiky etopedie a sociální patologie, Ostrava 2004

Zborníky a časopisy:

Efeta, Pedagogica speciális, Speciálna pedagogika, Teória a prax špeciálnej pedagogiky, Československá defektológia, Otázky defektologie

Tézy- Teória výchovy a prevýchovy

dr. Dorota Smetanová

1. Výchova a prevýchova- východiskové pojmy, prevýchova- multidisciplinárny problém
2. História výchovných a prevýchovných zariadení- významné osobnosti a ich prevýchovné koncepty
3. Výchovné a prevýchovné stratégie, metódy posilňovania správania
4. Otvorenosť a moc v prevýchovných zariadeniach- varianty ochrany, charakteristika inštitúcií podľa miery otvorenosti, modely s ohľadom na charakter moci
5. Prevýchovné zariadenia- organizačná kultúra a kultúra organizácie: atmosféra, klíma, kultúra, špecifiká kultúry prevýchovných zariadení
6. Režim ako prevýchovný prvok
7. Terapeuticko- výchovná komunita, psychoterapeutické skupiny, športové aktivity a práca, klubové činnosti
8. Spoluspráva, iné špecializované aktivity (denník, relaxačné techniky, ...)
9. Pozorovanie- druhy pozorovania a jeho výstupy, pozorovanie ako metóda, chyby, výchovná diagnostika, individuálny reedukačný program a výchovné štandardy
10. Hodnotenie správania- línie hodnotenia, východiská hodnotenia, normy hodnotenia správania, modely, spôsoby a zásady hodnotenia správania
11. Odmeny a tresty vo výchove a prevýchove
12. Rodina v súčasnom svete- hodnotový svet a súčasná rodina, výchovné štýly
13. Funkčná a problémová rodina- ohrozené a rizikové rodiny, rodina vyžadujúca osobitú starostlivosť, rodina ako súper alebo partner
14. Odborná pomoc rodine- pomoc v kríze, sanácia rodinného prostredia
15. Rodina dieťaťa ako súčasť prevýchovného procesu- možnosti a limity práce s rodinou, tradičné a netradičné formy práce s rodinou, rozvíjanie a posilňovanie rodičovských kompetencií
16. Tímová spolupráca- typy, členovia tímu a ich kompatibilita, skupinová dynamika
17. Supervízia- roviny, párová supervízia, skupinové a samoriadiace formy, techniky supervízie
18. Detský domov- charakteristika, úlohy
19. Krízové strediská- charakteristika, úlohy
20. Resocializačné strediská- charakteristika, úlohy
21. Diagnostické centrum- charakteristika, úlohy
22. Reedukačné centrum- charakteristika, úlohy
23. Liečebno- výchovné sanatórium- charakteristika, úlohy

Literatúra:

- ONDREJKOVIČ, P. a kol.2009. *Sociálna patológia*. Bratislava: Veda, 2009. ISBN 9788022410748
- PREVENDÁROVÁ, J. 2012. *Rodinná terapia v praxi*. Brno: Tribun EU.2012. ISBN 978-80-263-0332-9.
- ŠKOVIERA, A. 2007. *Trendy náhradnej výchovy*. Bratislava: Petrus. 2007. ISBN 978-80-89233-32-8.
- ŠKOVIERA, A. 2011. *Prevýchova. Úvod do teórie a praxe*. Bratislava: FICE, NS v SR. 2011. ISBN 978-80-969-2534-6
- ŠKOVIERA, A. 2012. *Rodina a problémové dieťa v terapeuticko- výchovnej starostlivosti*. Bratislava: FICE, NS v SR. 2012. ISBN 978-80-969253-5-3
- ZELINA, M.: *Stratégie a metódy rozvoja osobnosti*. Bratislava: IRIS, ISBN 80-967013-4-7.
- ZELINA, M. 2004. *Teórie výchovy, alebo hľadanie dobra*. Bratislava: SPN,2004. ISBN 80-10-00456-1.
- + **Príslušné platné legislatívne normy**

NEPOVINNÁ VÝBEROVÁ ŠTÁTNA SKÚŠKA
(pre absolventov 2. stupňa VŠ vzdelania)

TÉZY NA ŠTÁTNE SKÚŠKY

Špeciálnopedagogická diagnostika a prognostika

1. Vymedzenie špeciálnopedagogickej diagnostiky, predmet, význam a miesto špeciálnopedagogickej diagnostiky v systéme špeciálnopedagogických vied
2. Komplexná diagnostika a diagnóza, jednotlivé zložky komplexnej diagnostiky
3. Priebeh diagnostického procesu a formulovanie záverov špeciálnopedagogickej diagnostiky
4. Diagnostické metódy v špeciálnej pedagogike – vymedzenie, rozdelenie a požadované vlastnosti
5. Anomálie vývinu
6. Pozorovanie ako diagnostická špeciálnopedagogická metóda
7. Exploračné diagnostické metódy v špeciálnej pedagogike
8. Testové metódy – didaktické testy, testy motoriky a laterality, logopedické testy
9. Štúdium prípadu, rozbor výsledkov činností, prístrojové metódy v špeciálnej pedagogike
10. Zisťovanie úrovne vedomostí, sociability
11. Zisťovanie úrovne motoriky, laterality
12. Zisťovanie úrovne reči (hovorenej, písanej, posunkovej)
13. Zisťovanie úrovne sebaobsluhy
14. Orientačné vyšetrenie funkcie zmyslových orgánov
15. Diagnostické situácie – hra, vyučovanie, práca a iné činnosti
16. Využitie výsledkov špeciálnopedagogickej diagnostiky v praxi
17. Systém špeciálnopedagogických poradenských služieb – kompetencie a spolupráca v rámci tímu pri poradenskej činnosti

Literatúra:

- VAŠEK, Štefan. (2004) *Špeciálnopedagogická diagnostika*. Bratislava: Sapiaientia, 2004. ISBN 80-969112-0-1.
- TICHÁ, Erika. (2008) *Základy špeciálnopedagogickej diagnostiky*. Bratislava: MABAG, 2008. ISBN 978-80-89113-60-6.
- ZELINKOVÁ, Olga. (2001) *Pedagogická diagnostika a individuálny vzdelávací program*. 1.vydanie. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.
- Školský zákon 245/2008.